

ابعاد فعالیت سه ضلعی تل آویو، آنکارا و باکو

کارشناس مسائل قفقاز: نقش جمهوری آذربایجان در عادی سازی روابط میان ترکیه و رژیم صهیونیستی بسیار مهم بود و حالا هم این روابط در حال تعمیق میان دو طرف است.

به گزارش آران نیوز به نقل از ایلنا، «علی قائم مقامی» کارشناس مسائل قفقاز در تشریح دلایل سفر وزیر جنگ رژیم صهیونیستی به جمهوری آذربایجان اظهار کرد: قبل از هر چیز باید توجه داشت که روابط رژیم صهیونیستی و جمهوری آذربایجان یک تاریخ و ریشه مشخص دارد. تل آویو تقریباً در ۲۵ دسامبر ۱۹۹۱ میلادی، دومین رژیم بعد از ترکیه بود که استقلال آذربایجان را به رسمیت شناخت. از همان موقع اسرائیل وارد یک رابطه همه جانبه با باکو شد؛ به گونه ای که تبدلات تجاری، سرمایه گذاری های اقتصادی، فروش تسلیحات و انتقال تکنولوژی از سوی تل آویو در بالاترین سطح انجام شده و طی این چند دهه، روابط مذکور بیش از گذشته تقویت شده است. توجه داشته باشید که ۳۰ درصد از تسلیحات مورد استفاده جمهوری آذربایجان را اسرائیل تامین می کند. در این میان حتی الهام علی اف، رئیس جمهور آذربایجان اعلام کرده که روابط باکو و تل آویو به مثابه کوه یخی است که صرفاً بخش کوچکی از آن قابل مشاهده خواهد بود و بخش بزرگ تر آن برخلاف نظر و تفکر عموم، قابل مشاهده نیست.

وی ادامه داد: برای اینکه بفهمیم تا چه حد نفوذ اسرائیل در آذربایجان گسترده شده است باید به گزارشی در مورد ساختار حفاظت از الهام علی اف اشاره کنم. چندین سال پیش مرکز تحقیقات ارتش ترکیه گزارشی را منتشر کرد که در آن به این نکته اشاره شده بود که محافظان شخصی الهام علی اف و همچنین مربیان آنها اساساً توسط موساد تعلیم دیده اند یا از سویی سرویس اطلاعاتی رژیم صهیونیستی برای آنها طرح ریزی امنیتی شده است. همین موضوع به ظاهر کوچک میزان نفوذ اسرائیل را نشان می دهد و از سوی دیگر باید متوجه بود ارتباط الهام علی اف با اسرائیل صرفاً دولتی نیست بلکه یک ارتباط شخصی هم میان او و تل آویو وجود دارد. به موازات این مسائل اگر به بحث ریشه های حضور یهودیان در قفقاز و آذربایجان توجه کنیم، می بینیم که در این کشور حدود ۱۵ تا ۳۰ هزار نفر یهودی حضور دارند.

این تحلیلگر مسائل سیاسی تصریح کرد: یهودیانی که در آذربایجان حضور دارند عموماً از دو طیف مشخص یعنی چه «یهودیان اشکنازی» و همچنین «یهودیان کوهستان» تشکیل می شوند. طیف یهودیان کوهستان قرن ها است که در قفقاز حضور داشتند اما یهودیان اشکنازی از سال ۱۸۳۲ میلادی در این منطقه حاضر بودند و یک ریشه قدیمی در قفقاز دارند. این ریشه ها حالا در حال تقویت شدن است؛ به گونه ای که اسرائیل در باکو صرفاً حضور نظامی ندارد بلکه مهدهای کودک، کنیسه ها و همچنین مدارس زیادی توسط تل آویو در آذربایجان طی دهه های اخیر به وجود آمده است. از سوی دیگر باید توجه کرد یهودیان قفقاز و به خصوص یهودیان آذربایجان، بعد از آمریکا و ترکیه سومین جمعیت بزرگ یهودیان را در دنیا تشکیل می دهند که همه این مؤلفه ها باعث شده تا اسرائیل نفوذ خود را در قفقاز زیاد کند. در این میان هم یک اتحاد سه جانبه میان اسرائیل، ترکیه و جمهوری آذربایجان در قفقاز به وجود آمده است.

قائم مقامی افزود: حضور ترکیه در این اتحاد باعث شده تا تل آویو از ظرفیت آنکارا استفاده کند و در نهایت بتواند در کشورهای آسیای میانه ام از قزاقستان، قرقیزستان، ازبکستان و غیره نفوذ خود را چند برابر کند که اتفاقاً روسیه هم چشم خود را بر روی این مسائل بسته است. در این میان ارمنستان هم از چنین حمایت هایی تا حد زیادی ناراحت بوده و معتقد است که حمایت های بیش از حد اسرائیل از باکو می تواند آنها را با مشکل مواجه کند. حالا با تمامی این موارد سفر وزیر جنگ اسرائیل به باکو به صورت کاملاً مشهود یک اقدام مهم به حساب می آید. این سفر نه تنها نشان می دهد که روابط اسرائیل و آذربایجان تا چه حد عمیق است، بلکه بحث در اینجاست که مجدداً تسلیحات بیشتری از سوی تل آویو به باکو تحویل داده شده است. توجه داشته باشید که نقش آذربایجان در عادی سازی روابط میان ترکیه و اسرائیل بسیار مهم بوده و نشان از همان پیچیدگی های سه جانبه دارد.

این پژوهشگر مسائل بین المللی گفت: اینکه سفر بنی گانتز، وزیر جنگ رژیم صهیونیستی به باکو و دیدارش با رئیس جمهور این کشور و مقاماتی مانند وزیر دفاع و وزیر مرزبان آذربایجان برای چه تا این حد محرمانه اعلام شده بود موضوعی است که به تشریفات امنیتی و سیاسی اسرائیلی ها مربوط است؛ چراکه اخبار این دیدار تا زمانی که او در خاک آذربایجان حضور داشت منتشر نشد و زمانی که وارد تل آویو شد، اخبار سفر بر روی خروجی رسانه ها قرار گرفت. توجه داشته باشید سفر وزیر جنگ اسرائیل به نوعی می تواند علیه ایران هم معنا شود و حتی می توان آن را یک سناریوی تحریک کننده علیه ارمنستان دانست. از جهت دیگر مساله انرژی و صادرات گاز آذربایجان به اروپا هم یکی از موضوعات مهم به حساب می آید و به همین دلیل باید گفت که اسرائیل در حال تعمیق نفوذ و جای گیری خود در قفقاز و به خصوص پشت مرزهای ایران است.

وی در پایان خاطرنشان کرد: معتقدم که اسرائیل با این اقدام در حال پیام دادن به ایران است؛ به صورتی که آنها این پیام را به تهران می دهند که اگر شما در سوریه و عراق تل آویو را محاصره کرده اید، ما (اسرائیل) هم در قفقاز و به خصوص در خاک آذربایجان این کار را بر اساس منافع و راهبرد خودمان انجام خواهیم داد. بر همین اساس باید گفت که اسرائیل در قفقاز و خصوصاً در باکو به نوعی یک تقابل و موازنه را رقم زده است. از سوی دیگر همکاری های اطلاعاتی ترکیه و اسرائیل در قالب ناتو هم باید مهم قلمداد شود؛ چراکه دو طرف با یکدیگر پیمان های امنیتی و نظامی خاص خود را دارند اما به نظرم در این میان ایران و روسیه نخواهند گذاشت که مرزهای قفقاز دستخوش تغییر قرار بگیرد.